

Portal Województwa Lubuskiego

25 lat Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego - historia wspólnego planowania przyszłości

Kategoria - Rozwój Regionu

Data publikacji -5 marca 2025 godz. 09:36

6 marca 2025 r. to wyjątkowa data dla województwa lubuskiego - mija dokładnie 25 lat od przyjęcia pierwszej w historii regionu Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego.

To właśnie w 2000 roku, u progu nowego tysiąclecia, powstał pierwszy dokument strategiczny, który wyznaczył kierunki rozwoju młodego województwa. Od tamtej

pory strategia stała się nie tylko narzędziem planowania, ale też symbolem wspólnego wysiłku samorządu, mieszkańców, przedsiębiorców i partnerów społecznych na rzecz budowania silnego, rozpoznawalnego regionu.

Ćwierć wieku strategii to historia zmian, wyzwań i sukcesów. Lubuskie z regionu poszukującego swojej tożsamości przekształciło się w ważnego gracza na mapie Polski Zachodniej, stawiającego na zieloną gospodarkę, nowoczesne technologie i aktywnych mieszkańców.

Rok 2000 - pierwsza wersja strategii

Województwo Lubuskie od początku swojego istnienia musiało zmierzyć się z wyzwaniem określenia kierunków rozwoju i budowania swojej tożsamości. Kluczowym dokumentem, który miał wskazać drogę do efektywnego zarządzania regionem, była Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego. Uchwalona w 2000 roku, zaledwie rok po reformie administracyjnej, która powołała województwo lubuskie, była odpowiedzią na wyzwania stojące przed nowo utworzonym regionem.

W tamtym czasie Lubuskie zmagало się z niską rozpoznawalnością, problemami strukturalnymi w gospodarce oraz potrzebą stworzenia spójnej wizji rozwoju. Pierwsza strategia koncentrowała się przede wszystkim na tworzeniu nowej tożsamości regionu, budowaniu podstaw infrastruktury, przyciąganiu inwestycji zewnętrznych, rozwoju przedsiębiorczości i wspieraniu sektora MŚP. Był to dokument ogólny, wyznaczający kierunki, ale pozbawiony jeszcze precyzyjnych wskaźników czy systemu monitoringu.

Czy trafnie przewidzieliśmy przyszłość?

Pierwsza strategia z 2000 roku była dokumentem tworzonym w ogromnym optymizmie – Polska dopiero przygotowywała się do wejścia do UE, gospodarka przechodziła transformację, a samorządy regionalne uczyły się zarządzania strategicznego. Wizja była pełna odważnych założeń: opis województwa lubuskiego po 10 latach brzmiał:

„Województwo lubuskie dobrze wykorzystało walory środowiska i położenia w zjednoczonej Europie. Szybko rozwija się gospodarka, poprawia się infrastruktura techniczna, tworzone są nowe, atrakcyjne miejsca pracy. Wzrasta jakość życia poprzez dostęp do szerokiej gamy usług publicznych - komunikacji, edukacji, ochrony zdrowia, kultury, wypoczynku i zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom. Głównie dzięki otrzymanym środkom z funduszy europejskich infrastruktura drogowa uległa znacznej poprawie. Zielona Góra została połączona bezpieczną drogą szybkiego ruchu z Gorzowem, a oba te miasta ze Szczecinem i Wrocławiem; już w 2004 r. ukończono budowę obwodnicy Gorzowa. Zmodernizowano dojazdy do przejść granicznych oraz drogi z Gorzowa i Zielonej Góry do Wielkopolski. Uruchomione autostrady A2 i A12 przyczyniają się do aktywizacji usług (hotele, restauracje, stacje paliw itp.) w ich pasach, jak również do lokowania nowych przedsiębiorstw - w tym z kapitałem zagranicznym - w ich pobliżu. W pierwszych latach realizacji strategii otwarto kilka nowych przejść granicznych po wybudowaniu mostów na Nysie i Odrze, co zintensyfikowało współpracę transgraniczną. Dzięki

większej przenikalności granicy, a następnie dzięki jej otwarciu po wstąpieniu do UE, możliwy był szybki rozwój i podniesienie poziomu technologicznego małych i średnich firm, kooperujących z dużymi, nowoczesnymi przedsiębiorstwami w Polsce i w Niemczech. Wysoki poziom kształcenia gwarantuje Uniwersytet Lubuski, mieszczący się w dwóch kampusach w Zielonej Górze i Gorzowie. Uczelnia została sfederowana z Uniwersytetem Europejskim Viadrina. Wzrasta liczba zespołów naukowych mających silną pozycję w nauce krajowej i międzynarodowej, zacieśnia się współpraca tych placówek ze sferą gospodarczą. Turyści z Polski i zagranicy z podziwem oglądają odnowione śródmieścia Zielonej Góry i Gorzowa oraz innych miast. Poznawanie atrakcji regionu jest ułatwione dzięki oznakowaniu turystycznemu, zgodnemu z wzorcami europejskimi (województwo lubuskie zrealizowało w 2001 r. pierwszy w kraju, pilotażowy program kompleksowego oznakowania turystycznego). Rozbudowana baza turystyczna o zróżnicowanym standardzie (hotele, pensjonaty, kempingi i gospodarstwa agroturystyczne) przyjmuje gości z Polski, Niemiec i z innych krajów, mających do dyspozycji setki kilometrów dobrze oznakowanych i opisanych w przewodnikach leśnych ścieżek do jazdy na rowerze i do jazdy konnej. Niektórzy turyści korzystają z transportu lotniczego, ponieważ lotnisko w Babimocie przyjmuje loty czarterowe, a z niego małe samoloty dowożą pasażerów do lotnisk w Berlinie i Warszawie. Dla turystów organizowane są cykliczne imprezy kulturalne oraz specjalistyczne targi. Na terenach o wysokiej atrakcyjności turystycznej powstają kolejne wioski emeryckie. Środowisko naturalne regionu uległo istotnej poprawie dzięki budowie kolejnych oczyszczalni ścieków i rozbudowie sieci kanalizacji, szczególnie na obszarach wiejskich, oraz modernizacji zakładów przemysłowych. Regulacja rzek i unowocześnienie systemu infrastruktury technicznej z tym związane, zdecydowanie poprawiły warunki ochrony przeciwpowodziowej. Rolnictwo odgrywa coraz mniejszą rolę w gospodarce regionu, a ludność rolnicza w dużej części przeszła do zajęć w sektorze usług, który znacznie się rozwinął. Duże towarowe gospodarstwa rolne skutecznie konkurują na rynku krajowym i europejskim, oferując żywność wysokiej jakości. Ok. 2003 r. Powstało kilka przedsiębiorstw założonych przez pracowników Politechniki Zielonogórskiej, które stanowią początek Lubuskiego Parku Technologicznego. Znacznie poprawił się poziom technologiczny małych i średnich przedsiębiorstw dzięki lubuskiemu centrum transferu technologii. Kilkuletnia działalność tego centrum przyczyniła się do wzrostu nowoczesności i konkurencyjności lubuskiej gospodarki. Województwo lubuskie uznawane jest za przodujące w pozyskiwaniu środków z funduszy europejskich. Skutecznie działa biuro regionalne w Brukseli, a przedstawiciele województwa aktywnie pracują w Komitecie Regionów Europy. W Lubuskiem funkcjonują ośrodki edukacji i informacji europejskiej, w których szkolą się w praktycznych zagadnieniach współpracy transgranicznej przedstawiciele innych, polskich oraz środkowo- i wschodnioeuropejskich regionów."

Założenia były ambitne jak na tamte czasy, ale zdecydowaną większość z nich udało się osiągnąć, w tym m.in.:

- poprawę infrastruktury drogowej – to bez wątpienia jeden z największych sukcesów regionu. Lubuskie faktycznie zostało skomunikowane z kluczowymi ośrodkami (Szczecinem, Wrocławiem czy Poznaniem). Powstały obwodnice (m.in. Gorzowa), a autostrada A2 stała się ważnym szlakiem

europejskim. Połączenie Zielonej Góry i Gorzowa drogą ekspresową (S3) jest faktem, a sama S3 stała się wręcz kręgosłupem komunikacyjnym województwa.

- rozwój współpracy transgranicznej – dzięki wejściu Polski do Unii Europejskiej i strefy Schengen w pełni zrealizowano marzenie o swobodnym przepływie osób i towarów. Lubuskie odgrywa istotną rolę w polsko-niemieckiej współpracy przygranicznej, a instytucje takie jak Euroregion „Sprewa-Nysa-Bóbr”, Euroregion „Pro Europa Viadrina” czy biuro w Brukseli skutecznie promują region w Europie.
- rozwój turystyki i poprawa wizerunku miast – Zielona Góra i Gorzów przeszły metamorfozę - centra miast są bardziej przyjazne, a region skutecznie promuje się np. poprzez winiarstwo czy turystykę przyrodniczą (parki krajobrazowe, jeziora). Powstały również liczne ścieżki rowerowe.
- efektywne wykorzystanie Funduszy Europejskich – Lubuskie rzeczywiście stało się jednym z aktywniejszych beneficjentów środków unijnych, co znacząco przyczyniło się do poprawy infrastruktury technicznej, modernizacji szkół, instytucji kultury czy ochrony środowiska.
- rozwój edukacji, nowoczesnej gospodarki i innowacji – w wyniku połączenia uczelni powstał Uniwersytet Zielonogórski, utworzono parki technologiczne, w tym Lubuski Park Technologiczny oraz Park Technologii Kosmicznych.
- działa lotnisko w Babimście.

Historia Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego to nie tylko opowieść o ewolucji dokumentu, który z prostego planu adaptacyjnego zmienił się w kompleksowy i wieloaspektowy program rozwoju regionu, ale także historia ludzi, ich ambicji i marzeń o Lubuskiem jako dobrym miejscu do życia i pracy.

Strategia z roku 2000 była już trzykrotnie aktualizowana:

Rok 2005 - aktualizacja

Po kilku latach funkcjonowania dokumentu pojawiła się potrzeba jego aktualizacji, dostosowania do nowych realiów gospodarczych, społecznych oraz faktu członkostwa Polski w Unii Europejskiej. W 2005 roku przyjęto zaktualizowaną wersję Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego.

Nowa strategia podkreślała rolę funduszy unijnych jako motoru rozwoju regionu. Pojawiły się nowe priorytety, takie jak zrównoważony rozwój przestrzenny, wzmacnianie pozycji regionu przygranicznego, inwestycje w kapitał ludzki, rozwój społeczeństwa informacyjnego. To właśnie w tej wersji strategii silniej zaakcentowano znaczenie Lubuskiego jako regionu przygranicznego i kluczowego obszaru dla współpracy polsko-niemieckiej.

Rok 2012 - Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2020 roku

Kolejna istotna zmiana nastąpiła w 2012 roku, kiedy Sejmik Województwa Lubuskiego przyjął Strategię Rozwoju Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020. Dokument ten powstał w nowym kontekście – Lubuskie miało już ponad dekadę doświadczeń w funkcjonowaniu jako samodzielny region, a Unia Europejska

przygotowywała się do nowej perspektywy budżetowej.

Strategia na lata 2014-2020 koncentrowała się na czterech głównych obszarach: gospodarka i innowacje – stawiano na inteligentne specjalizacje i wsparcie dla kluczowych branż, transport i infrastruktura – poprawa dostępności komunikacyjnej regionu, społeczeństwo i kapitał ludzki – inwestycje w edukację, zdrowie i kulturę oraz środowisko i przestrzeń – ochrona przyrody oraz rozwój energetyki odnawialnej. Silnie podkreślano również rozwój transgraniczny, współpracę z Brandenburgią i Saksonią oraz tworzenie Lubuskiego jako „bramy na Zachód”.

Rok 2021 - Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

To ostatni, obowiązujący dokument, choć ze względu na dynamiczne zmiany zachodzące w regionie, kraju i na świecie prowadzone są już prace nad jego aktualizacją. Ta strategia odpowiada na współczesne wyzwania takie jak zmiany klimatyczne, cyfryzacja czy depopulacja regionu. Strategia 2030 stawia na zielony region - innowacje i nowoczesną gospodarkę, Lubuskie jako lidera transformacji ekologicznej, mobilność, dostępność oraz otwarte i aktywne społeczeństwo.